

Utkast til forskrift om eksport av næringsmidler, animalske biprodukter, fôrvarer, levende dyr og avlsprodukter (mateksportforskriften)

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet [dato] med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. §§ 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 21, 24 og 33, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790.

§ 1 Formål

Forskriften skal bidra til å ivareta markedsadgang for norske produkter og legge til rette for et effektivt sertifikatsystem som andre land har tillit til.

Forskriften skal også ivareta at næringsmidler og fôrvarer som er produsert på særskilte vilkår er helsemessig trygge, jf. § 14.

§ 2 Hva forskriften gjelder

Forskriften gjelder for virksomheter som produserer, oppbevarer, transporterer eller eksporterer næringsmidler, animalske biprodukter, fôrvarer, levende dyr og avlsprodukter som skal eksporteres til land utenfor EØS.

Bestemmelsene i §§ 14 og 15 gjelder kun for virksomheter som håndterer næringsmidler og fôrvarer.

§ 3 Definisjoner

I forskriften menes med

- a) *eksportparti*: ett eller flere vareparti som føres samlet ut av landet
- b) *helsesertifikat*: dokument utstedt av Mattilsynet overfor kompetent myndighet i importlandet for et bestemt eksportparti fra en eller flere angitte produsenter
- c) *særkrav*: krav som stilles av et importland, nedfelt i sertifikat eller annet avtaleverk, og som ikke er omfattet av norsk regelverk
- d) *særskilte vilkår*: vilkår som utelukker produktet fra å kunne omsettes i EØS, jf. § 14
- e) *erstatningssertifikat*: et helsesertifikat som av ulike årsaker erstatter et allerede utstedt sertifikat
- f) *egenerklæring*: dokument fylt ut av eksportvirksomhet hvor denne bekrefter overfor Mattilsynet at særkrav fra tredjeland er oppfylt.
- g) *listeført*: å være oppført på et importlands liste over produsenter eller produsenter og produkter som landet har godkjent for import, jf. § 5 første ledd

§ 4 Plikt til internkontroll

Virksomheter omfattet av denne forskriften skal sørge for at det innføres og utøves internkontroll.

Enhver som driver eller deltar i aktivitet som omfattes av denne forskriften plikter å påse at internkontrollen etterleveres.

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktivitet, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å overholde krav i mateksportforskriften.

Internkontrollen skal dokumenteres i den form og i det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse.

§ 5 Krav til produsenten

Produsenten er ansvarlig for opplysningene som danner grunnlag for å bli listeført i et importland som har krav om listeføring. Opplysningene skal sendes til Mattilsynet i den formen som Mattilsynet bestemmer.

På det tidspunktet produsenten bekrefter at et produkt kan eksporteres til et bestemt importland, skal produksjonen og produktet oppfylle landets særkrav. Mattilsynet kan bestemme når og hvordan dette skal dokumenteres, bekreftes eller fremlegges.

§ 6 *Krav til eksportøren*

En eksportør av næringsmidler, animalske biprodukter, fôrvarer, levende dyr og avlsprodukter skal være registrert hos Mattilsynet.

Eksportøren har ansvar for at produktene som eksporteres oppfyller importlandets særkrav.

§ 7 *Søknad om helsesertifikat*

En søknad om helsesertifikat skal sendes i den formen som Mattilsynet bestemmer.

Søkeren skal kunne dokumentere at eksportpartiet samsvarer med opplysningene i søknaden.

Eksportpartiet skal være tilgjengelig for kontroll i Norge frem til helsesertifikatet er utstedt.

§ 8 *Mattilsynets behandling av søknaden om helsesertifikat*

Er vilkårene i denne forskriften oppfylt, skal søknaden om helsesertifikat innvilges.

Mattilsynet kan avslå søknaden om helsesertifikat til et land som krever listeføring, dersom det ikke kan dokumenteres at produsenten eller produktene nevnt i helsesertifikatet, er listeført.

Mattilsynet kan avslå en søknad om helsesertifikat for produkter fra en listeført produsent, dersom hele eller deler av produksjonen har foregått hos en produsent som ikke er listeført i importlandet.

Mattilsynet kan utstede andre eksportdokumenter enn helsesertifikater, dersom kompetent myndighet i importlandet krever det.

Mattilsynet avgjør om et helsesertifikat utstedes på papir, elektronisk eller begge deler.

§ 9 *Mattilsynets rett til å be om at en produsent eller produkt fjernes fra importlandets liste*

Mattilsynet kan be et importland om å fjerne produsenten eller dennes produkter fra landets liste dersom

- a) betingelsene for eksport til landet ikke lenger overholdes, eller
- b) produsenten selv ikke lenger ønsker å være listeført for eksport til landet.

§ 10 *Varslingsplikt og erstatningssertifikat*

Bli en eksportør oppmerksom på at opplysningene i egenerklæringen eller helsesertifikatet ikke samsvarer med eksportpartiet, skal eksportøren snarest informere Mattilsynet om avviket.

Eksportøren kan søke om endring av et helsesertifikat som ikke er korrekt. Det utstedte helsesertifikatet skal returneres, og søknad om erstatningssertifikat skal oppfylle kravene i § 7 første og annet ledd.

Dersom eksportøren søker om erstatningssertifikat etter at eksportpartiet har forlatt Norge, må eksportøren dokumentere at alle krav i erstatningssertifikatet var oppfylt da eksportpartiet forlot Norge.

§ 11 *Mattilsynets rett til å tilbakekalle helsesertifikater*

Mattilsynet kan tilbakekalle et utstedt helsesertifikat dersom det ikke samsvarer med eksportpartiet.

Mattilsynet skal tilbakekalle helsesertifikater dersom det finnes mer enn ett helsesertifikat for et eksportparti.

Mattilsynet skal varsle importlandet om tilbakekalte helsesertifikater som ikke straks er blitt returnert.

§ 12 *Mattilsynets rett til å avslå en søknad om helsesertifikat*

Mattilsynet kan i særlige tilfeller nekte å utstede helsesertifikat dersom det kan være til skade for tilliten til Mattilsynet eller norske næringsvirksomheter. I denne vurderingen skal

Mattilsynet særlig ta hensyn til importlandets anmodning om ikke å motta et bestemt produkt, eller produkter fra en bestemt virksomhet.

Tilsvarende gjelder for tilbakekalling av allerede utstedte sertifikater.

§ 13 *Retur av helsesertifikater som ikke brukes*

Helsesertifikater som ikke brukes, skal straks returneres til Mattilsynet.

§ 14 *Eksport av næringsmidler og fôrvarer produsert på særskilte vilkår*

Næringsmidler og fôrvarer som produseres og eksporteres, skal oppfylle de relevante kravene i næringsmiddelregelverket, med mindre

- a) noe annet kreves av myndighetene i importlandet eller er fastsatt i lover, forskrifter, standarder, regler for god praksis og andre rettslige og forvaltningsmessige framgangsmåter i importlandet, og virksomheten kan dokumentere dette, eller
- b) myndighetene i importlandet uttrykkelig aksepterer næringsmidlene eller fôrvarene, er kjent med hvorfor de ikke kan omsettes i EØS og næringsmidlene ikke er helseskadelige og fôrvarene er trygge.

I tillegg til vilkårene i første ledd skal følgende vilkår være oppfylt:

- a) Næringsmiddelet eller fôrvaren skal ikke være trukket tilbake fra markedet i EØS.
- b) Næringsmidler og fôrvarer skal under produksjon og lagring holdes adskilt fra næringsmidler og fôrvarer som skal omsettes på EØS-markedet.
- c) Virksomheten skal ha rutiner for å sikre at næringsmidlene og fôrvarene eksporteres til mottakerlandet.

Næringsmidler og fôrvarer som skal eksporteres etter denne paragrafen, skal merkes med «EXPORT TO NON-EU COUNTRIES». Informasjon om hvorfor produktet ikke kan omsettes på EØS-markedet og hvilket land den kan eksporteres til, skal følge produktet.

§ 15 *Melding til Mattilsynet*

Virksomhetene som benytter bestemmelsen i § 14, skal melde fra om dette til Mattilsynet før produksjon og eksport settes i gang. Melding sendes på skjema fastsatt av Mattilsynet.

§ 16 *Dispensasjon*

Mattilsynet kan i særskilte tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser.

§ 17 *Tilsyn og vedtak*

Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige enkeltvedtak, jf. matloven § 23, for å oppnå etterlevelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften. Mattilsynet kan også fatte enkeltvedtak i henhold til matloven § 24 til § 26.

§ 18 *Straff*

Overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskriften eller enkeltvedtak gitt i medhold av forskriften, er straffbart i henhold til matloven § 28.

§ 19 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft [DATO]. Fra samme tidspunkt oppheves:

- a) forskrift 28. juni 2013 nr. 844 om kvalitet på fisk og fiskevarer §§ 36 og 37, og
- b) forskrift 31. august 2018 nr. 1319 om produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer til land utenfor EØS på særskilte vilkår.